

prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud: S. Slobozean)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Bulgac, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

D E C I Z I E

11 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa”,
reprezentată de avocatul Constantin Brănișteru,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu
Răspundere Limitată „Tiramisa” împotriva Întreprinderii Municipale „Achiziție,
Comerț și Piețe” Orhei, intervenienți accesorii Primăria municipiului Orhei și
Consiliului municipal Orhei cu privire la recunoașterea nulității clauzelor
contractuale, recuperarea prejudiciului și executarea obligațiilor în natură,

împotriva deciziei din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t a ț ă :

La 20 februarie 2017, SRL „Tiramisa” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva ÎM „Achiziție, Comerț și Piețe” Orhei, intervenienți accesorii Primăria
mun. Orhei și Consiliul mun. Orhei, solicitând recunoașterea nulității pct. 3, 5, 6 din
Anexa 1 la contractul nr. 20 din 08 februarie 2013; recunoașterea nulității pct. 3.3
(a) din respectivul contract, și anume a sintagmei „inclusiv impozitul funciar cu
compensarea plății de arendă a sectorului de teren, pe care a fost amplasat”;
modificarea contractului menționat, după cum urmează: în pct. 2.1 - 24508,80 lei, în
loc de 45972,85 de lei; pct. 8 din Anexa la contract, în loc de 7652,14 de lei de
introdus 4084,80 de lei; în Anexa nr. 1 la contract, în locul sintagmei „pe lună
3826,07 de lei, pe trimestru 11478,21 de lei pe an 45915,85 lei” de introdus „pe lună
2042,4 de lei, pe trimestru 6127,2 de lei, pe an 24508,8 lei”; încasarea de la pârât a
sumei de 64212,15 lei; recunoașterea faptului, că pârâtul a încălcat normele de
securitate anti incendiară la instalarea chioșcurilor în jurul perimetrului clădirii
magazinului unde activează SRL „Tiramisa”; obligarea pârâtului să reinstaleze
chioșcurile cu îndeplinirea normelor de securitate anti incendiară, asigurând distanța
corespunzătoare de la peretele clădirii în care activează reclamanta; obligarea
pârâtului să strămute chioșcurile nr. 123, 112, 113 și 114 în alte locuri; compensarea
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că SRL „Tiramisa” activează în clădirea amplasată pe adresa: mun. Orhei, str. Mihai Eminescu 9/2, cu suprafața de 202,1 m.p., nr. cadastral 6401401.026.12, pe terenul aferent nr. cadastral 6401401.026, care aparține administrației publice locale.

A specificat că conform deciziei Consiliului mun. Orhei nr. 10.12.8 din 30 octombrie 2009 și deciziei nr. 2.3. din 29 ianuarie 2008, terenul cu nr. cadastral 6401401.026 cu suprafața de 0,7128 ha (7128 m.p.), a fost transmis în gestiune administrativă ÎM „Achiziții, Comerț și Piețe” Orhei, pe un termen de până la 01 iunie 2016, pentru organizarea pieței comerciale.

La 08 februarie 2013, părțile litigante au încheiat contractul nr. 20 de prestare a serviciilor. Conform pct. 2.1. din respectivul contract, plata anuală s-a stabilit în mărime de 45972,85 de lei, conform calculului care este parte integrantă a contractului, în plată fiind inclusă taxa pe valoare adăugată, iar conform pct. 3.3 (a) din contract, plata se achită la timp conform calculelor stipulate în anexa nr. 1, inclusiv impozitul funciar cu compensarea plății de arendă a sectorului de teren pe care a fost amplasat.

Reclamanta a specificat că conform clauzelor contractuale (pct. 3, 5, 6 și 8) plata pentru intrarea transportului pe teritoriu (6 ori x 52 x 15) este de 4680 de lei, impozitul funciar (0,10 x 202,1 m.p.) - 20,21 de lei, plata de compensație (65 x 202,1 m.p.) = 13136,50 de lei, taxa pe valoare adăugată 20% - 7652,12 de lei, iar în total pe lună - 3826,07 de lei, pe trimestru - 11478,21 de lei și pe an - 45912,85 lei.

Totodată, reclamanta a indicat că diferiți agenți economici instalează chioșcuri în jurul perimetrului clădirii magazinului ce le aparține, ceea ce se efectuează cu încălcarea normelor în construcții pentru instalarea chioșcurilor, deoarece SRL „Tiramisa” nu are posibilitatea de a asigura pentru consumatori accesul liber în magazin, prin ce suportă prejudiciu material și moral.

La 16 martie 2015, SRL „Tiramisa” a solicitat pârâtului prezentarea informației complete și documentele referitoare la instalarea fiecărui chioșc alături de magazinul întreprinderi (certificat de urbanism, autorizația de construcție), la fel, a solicitat înlăturarea piedicilor în folosirea proprietății, însă solicitarea a fost respinsă prin scrisoarea nr. 019 din 21 aprilie 2015.

La 12 mai 2015, reclamanta a solicitat repetat prezentarea schemelor de amplasare a tuturor construcțiilor instalate de către agenții economici pe perimetrul magazinului, coordonate cu serviciile respective, iar prin răspunsul nr. 30 din 10 iunie 2015, ÎM „Achiziții, Comerț și Piețe” Orhei a comunicat că acestea nu sunt construcții capitale, iar schema dată nu necesită a fi aprobată de instituțiile abilitate.

Ulterior, prin răspunsul nr. 062 din 22 octombrie 2015, pârâtul a prezentat schema amplasării și denumirea agenților economici.

La 01 decembrie 2015, reclamanta a prezentat pârâtului acordul general privind reamplasarea tonetelor care sunt instalate în perimetrul imobilului ce aparține SRL „Tiramisa”, iar, prin scrisoarea nr. 091/1012 din 10 decembrie 2015, pârâtul și-a asumat răspunderea, în vederea respectării normelor anti incendiare și a regulilor de comerț, specificând că v-a întreprinde toate măsurile necesare privind reamplasarea tonetelor nr. 123, 112-114, inclusiv taraba, până la data de 15 ianuarie 2016.

A mai indicat reclamanta că prin demersul nr. 191 din 29 mai 2015, adresat SPC și DSE Orhei a solicitat cercetarea obiectivă a încălcărilor securității incendiare a tonetelor instalate în perimetrul SRL „Tiramisa”.

Conform răspunsului nr. 943 din 21 septembrie 2016, eliberat de către SPC și SE, s-a constatat că pe perimetrul exterior a magazinului sunt amplasate tonete

comerciale, nefiind respectată distanța de siguranță la incendiu între gherete și clădirea magazinului.

Astfel, reclamanta a considerat că contractul nr. 20 din 08 februarie 2013 poate fi declarat nul în partea care prevede stabilirea plăților (pct. 3, 5 și 6 din Anexa nr. 1 la contract) și în partea achitării impozitului funciar cu compensarea plății de arendă a sectorului de teren, pe care a fost amplasat, motiv din care consideră necesar de a modifica pct. 8 și calculele totale.

A menționat că clădirea în care activează SRL „Tiramisa” aparține cu drept de proprietate lui Pavel Rusu și Georgetei Covaliov Rusu, iar conform înțelegerii dintre SRL „Tiramisa” și proprietarii acestei clădiri, reclamanta folosește clădirea ca arendaș, iar dreptul de uz al proprietarilor s-a transmis către SRL „Tiramisa”, inclusiv dreptul la utilizarea acestei clădiri fără limitări și restricții.

De aceea, SRL „Tiramisa” consideră că plata pentru transport și limitarea accesului la clădire contravin legislației în vigoare.

La fel, a indicat că conform art. 276, 277, 278 Cod fiscal și prevederilor Codului funciar, achitarea impozitului de către persoana care utilizează, folosește terenul funciar se face în bugetul de stat și nu prevede alte plăți, astfel, achitarea sumei respective către pârât este nulă.

Suplimentar a remarcat că la 13 ianuarie 2017, a expediat în adresa pârâtului o cerere prealabilă, iar la 07 februarie 2017 pârâtul a recunoscut parțial cerințele, dar nu a restituit banii și nu a reinstalat tonetele.

Prin hotărârea din 19 septembrie 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul Central acțiunea înaintată de SRL „Tiramisa” împotriva ÎM „Achiziție, Comerț și Piețe” Orhei, intervenienți accesorii Primăria mun. Orhei și Consiliul mun. Orhei, s-a respins ca nefondată.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 02 octombrie 2019, SRL „Tiramisa” a declarat apel, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de SRL „Tiramisa” și s-a menținut hotărârea din 19 septembrie 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, prin prisma art. 195, 196 alin. (3), 514, 666, 667 alin. (1), 679 alin. (1)-(3) și 970 alin. (1)-(2) Cod civil, a reținut că SRL „Tiramisa” desfășoară activitatea pe terenul cu nr. cadastral 6401401026, situat în mun. Orhei, str. M. Eminescu 9/2, care aparține domeniului public și a fost transmis în administrare ÎM „Achiziții, Comerț și Piețe” Orhei pentru organizarea pieței comerciale, în baza deciziei Primăriei or. Orhei nr. 5.15.7 din 20 mai 1998 „Cu privire la darea în arendă a terenului”, care ulterior a fost modificată prin deciziile Consiliului or. Orhei din 29 ianuarie 2008 și din 30 octombrie 2009, termenul de dare a terenului în administrarea întreprinderii fiind stabilit până în anul 2021.

Colegiul a reținut că în conformitate cu decizia Primăriei or. Orhei, proprietarii întreprinderilor de comerț amplasate pe teritoriul pieței, sunt obligați să încheie cu administrația pieței contracte privind prestarea serviciilor.

Astfel, conform Anexei la contractul nr. 20 din 08 februarie 2013 părțile au convenit asupra calculului plății serviciilor, după cum urmează: în pct. 3 - plata pentru intrarea transportului pe teritoriu în sumă de 4680,00 de lei; pct. 5 - impozitul funciar în mărime de 20,21 de lei; pct. 6 - compensația în mărime de 13136,50 de lei; pct. 8 - taxa pe valoare adăugată (20%) în mărime de 7652,14 de lei. (f.d. 18)

Reținând prevederile pct. 8 și 11 lit. h) din Regulamentul tip pentru funcționarea piețelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 955 din 21 august 2004, Colegiul a apreciat ca întemeiată concluzia instanței de fond vizavi de netemeinicia capătului de cerere, prin care întreprinderea reclamanta a pretins că se îngreșește accesul în clădirea în care este amplasat magazinul.

Instanța de apel a considerat nefondate afirmațiile SRL „Tiramisa” precum că aceasta ar întâmpina dificultăți în utilizarea bunului său, ca urmare a impunerii de către intimată a plăților pentru transport și limitarea accesului la clădire, or, după cum s-a stabilit la judecarea cauzei SRL „Tiramisa” se aprovizionează cu marfă prin intrarea de bază a magazinului, care este amplasat în centrul pieței, prin intrarea mașinilor pe teritoriul pieței.

În context, instanța a considerat că ÎM „Achiziții, Comerț și Piețe” Orhei întemeiat și legal a calculat plata pentru serviciile de încărcare - descărcare a mărfurilor pe teritoriul pieței, or, aceste drepturi sunt stipulate expres în condițiile pct. 3 al Anexei la contractul nr. 20 din 08 februarie 2013, acceptate de către părțile semnatare.

Totodată, Colegiul a menționat că prima instanță corect a constatat netemeinicia pretențiilor SRL „Tiramisa” privind recunoașterea nulității pct. 3, 5, 6 din Anexa nr. 1 la Contractul nr. 20 din 08 februarie 2013, or, după cum reiese din materialele cauzei, calculele indicate în contract și plățile efectuate de către SRL „Tiramisa” au fost calculate reieșind din suprafața terenului transmis în administrarea ÎM „Achiziții, Comerț și Piețe” Orhei - 0,6823 ha, pe care este amplasat și imobilul SRL „Tiramisa”.

Cu referire la argumentele apelantei despre interpretarea eronată a prevederilor Codului fiscal ce se referă la calcularea impozitului funciar, Colegiul a reținut că conform art. 291 alin. (1) lit. f) Cod fiscal, obiectele impunerii și baza impozabilă la taxa de piață constituie suprafața totală a terenului pieței și a clădirilor, construcțiilor a căror strămutare este imposibilă fără cauzarea de prejudicii destinației lor, iar în sensul art. 290 lit. f) Cod fiscal, subiecți ai impunerii pentru taxa de piață - sunt persoanele juridice sau fizice înregistrate în calitate de întreprinzător-administrator al pieței.

Astfel, Colegiul a considerat eronate argumentele apelantei privind netemeinicia acțiunilor ÎM „Achiziții, Comerț și Piețe” Orhei în privința calculării și încasării impozitului funciar, or, intimata calculează și achită la buget, impozitul funciar pentru întreaga suprafață transmisă în administrare, în conformitate cu obligațiile asumate în temeiul legii.

Mai mult, dat fiind faptul că ÎM „Achiziții, Comerț și Piețe” Orhei este de fapt o întreprindere municipală, obligată să folosească eficient patrimoniul public, Colegiul a considerat irelevante criticele aduse actului judecătoresc atacat cu apel, în privința respingerii recunoașterii nulității pct. 3.3 lit. a) a contractului nr. 20 în partea sintagmei „inclusiv impozitul funciar cu compensare plății de arendă a sectorului de teren, pe care a fost amplasat”.

În altă ordine de idei, instanța de apel, prin prisma prevederilor art. 220 alin. (1)-(2) Cod civil, a reținut că în vederea recunoașterii nulității contractului de prestări servicii nr. 20 din 08 februarie 2013, SRL „Tiramisa” nu a invocat nici un motiv de fapt și de drept care ar identifica spectrul exigențelor de valabilitate care nu au fost respectate de părțile contractante.

Referitor la cerințele de recunoaștere a faptului că ÎM „Achiziții, Comerț și Piețe” Orhei a încălcat normele de securitate anti incendiară la instalarea chioșcurilor

în jurul perimetrului clădirii magazinului SRL „Tiramisa”, Colegiul a menționat că acestea nu țin de competența instanței de judecată, or, în corespundere cu prevederile art. 408/2 în coroborare cu art. 358 Cod contravențional, încălcarea standardelor, normelor și regulilor de apărare împotriva incendiilor, se constată și se examinează de către Agenția pentru Supraveghere Tehnică.

Totodată, instanța de apel a considerat irelevante argumentele SRL „Tiramisa” privind oportunitatea strămutării chioșcurilor cu nr. 123, 112, 113, 114 în alte locuri, deoarece toate chestiunile privind organizarea comerțului, amplasarea, funcționarea și darea în arendă a încăperilor și a locurilor de desfacere, prestarea diferitelor servicii pe teritoriul pieței țin nemijlocit de competența administrației pieței.

Suplimentar, Colegiul a considerat neîntemeiate argumentele apelantei precum că prima instanță nu a respectat normele procedurale la examinarea cauzei respective și anume că nu au fost întocmite unele procese-verbale ale ședințelor de judecată, în cazul în care actele cauzei denotă contrariul.

La 26 august 2020, SRL „Tiramisa”, reprezentată de avocatul Constantin Brănișteru, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, or, concluziile instanțelor sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Totodată, în susținerea recursului s-au indicat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând totodată conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 17 iunie 2020.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 29 iunie 2020 (f.d. 215, vol. II).

Astfel, recursul declarat la 26 august 2020, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 9 septembrie 2020, prin scrisoarea de însoțire nr. 2rac-206/20, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data recepționării (f.d. 11, Vol. III), care a fost recepționată de intimați la 14-15 septembrie 2020, fapt confirmat prin avizele de recepție (f.d. 13-14, Vol. III).

Astfel, la 29 septembrie 2020, ÎM „Achiziții, Comerț și Piețe” Orhei a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului declarat ca fiind inadmisibil.

Prin încheierea din 21 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de SRL „Tiramisa”, reprezentată de avocatul Constantin Brănișteru, a fost

considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

Verificând decizia din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău și, după caz, hotărârea din 19 septembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare instanței de apel, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentei, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, recurenta nu au prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Art. 239 Cod de procedură civilă, statuează că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În sensul art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru

soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În debut, Colegiul atestă că, în speță, SRL „Tiramisa” înaintând acțiune în instanță împotriva ÎM „Achiziție, Comerț și Piețe” Orhei, intervenienți accesorii Primăria mun. Orhei și Consiliul mun. Orhei, a solicitat recunoașterea nulității pct. 3, 5, 6 din Anexa 1 la contractul nr. 20 din 08 februarie 2013; recunoașterea nulității pct. 3.3 (a) din respectivul contract, și anume a sintagmei „inclusiv impozitul funciar cu compensarea plății de arendă a sectorului de teren, pe care a fost amplasat”; modificarea contractului menționat, după cum urmează: în pct. 2.1 - 24508,80 lei, în loc de 45972,85 de lei; pct. 8 din Anexa la contract, în loc de 7652,14 de lei de introdus 4084,80 de lei; în Anexa nr. 1 la contract, în locul sintagmei „pe lună 3826,07 de lei, pe trimestru 11478,21 de lei pe an 45915,85 lei” de introdus „pe lună 2042,4 de lei, pe trimestru 6127,2 de lei, pe an 24508,8 lei”; încasarea de la pârât a sumei de 64212,15 lei; recunoașterea faptului, că pârâtul a încălcat normele de securitate anti incendiară la instalarea chioșcurilor în jurul perimetrului clădirii magazinului unde activează SRL „Tiramisa”; obligarea pârâtului să reinstaleze chioșcurile cu îndeplinirea normelor de securitate anti incendiară, asigurând distanța corespunzătoare de la peretele clădirii în care activează reclamanta; obligarea pârâtului să strămute chioșcurile nr. 123, 112, 113 și 114 în alte locuri; compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță prin hotărârea din 19 septembrie 2019 a respins ca nefondată acțiunea înaintată de SRL „Tiramisa” împotriva ÎM „Achiziție, Comerț și Piețe” Orhei, intervenienți accesorii Primăria mun. Orhei și Consiliul mun. Orhei, s-a respins ca nefondată.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 17 iunie 2020 a respins apelul declarat de SRL „Tiramisa” și a menținut hotărârea din 19 septembrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central.

Pentru a respinge apelul declarat de SRL „Tiramisa”, instanța de apel a considerat ca fiind întemeiată soluția primei instanțe, calificând argumentele apelantei ca neîntemeiate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel nu a soluționat litigiul în cauză, or, la adoptarea deciziei nu a reținut argumentele apelantei și a dat o apreciere eronată materialului probator.

La caz se impune a menționa că instanța de apel prematur a respins ca neîntemeiat apelul SRL „Tiramisa”, deoarece contrar prevederilor art. 373, alin. (5) Cod de procedură civilă nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, precum și nu a apreciat probele după intima convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor.

Așadar, precum rezultă instanțele de judecată ierarhic inferioare la adoptarea soluției nu au reținut și nu au dat apreciere argumentelor reclamantei/ recurente, prin care a specificat că taxele impuse de pârât sunt exagerate și neconforme legislației.

Aici, urmează a învedera că precum susține pârâtul, poziție preluată și de instanțele de judecată ierarhic inferioare, ce ține de calculele indicate în contract și plățile efectuate de către SRL „Tiramisa”, acestea au fost calculate reieșind din suprafața magazinului, inclusiv plata impozitului funciar și a taxei de piață (plata de

compensare a plății de arendă pe sectorul de teren), ținându-se cont de taxele locale aprobate de Consiliul local.

Conform art. 14, alin. (2), lit. a) din Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006, consiliul local decide punerea în aplicare și modificarea, în limitele competenței sale, a impozitelor și taxelor locale, a modului și a termenelor de plată a acestora, precum și acordarea de facilități pe parcursul anului bugetar.

Astfel, prin prisma normei precitate și a alegațiilor intimății, plățile și taxele impuse spre plată, inclusiv, SRL „Tiramisa”, sunt formate în baza deciziilor anuale a Consiliului orașenesc Orhei de aprobare a taxelor locale, or, la actele cauzei astfel de decizii, în calitate de probă nu se regăsesc.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră prematură soluția instanței de apel, în cazul în care nu s-a verificat legalitatea plăților și taxelor impuse spre achitare SRL „Tiramisa”.

Totodată, în partea cerinței de anulare a pct. 3 a anexei la contract ce ține de intrarea transportului în piață, Colegiul consideră necesar a relata că intimata susține că plata acestei taxe a fost stabilită în temeiul deciziei nr. 9.2 din 18 decembrie 2012 „Cu privire la aprobarea tarifelor”, care de asemenea nu se regăsește la actele cauzei.

Mai mult, Colegiul constată că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu s-au pronunțat asupra cerinței reclamantei privind declararea nulității pct. 8 din Anexa nr. 1 la contractul nr. 20 din 8 februarie 2013.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată arbitrar, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de apelant și intimat în coroborare cu cumulul de probe prezent la dosar, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a cauzei deduse judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate.

În atare condiții, instanța ierarhic inferioară avea obligația rezultând din prevederile art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, de a da un răspuns cert referitor la relevanța unui înscris sau altuia. Or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994). CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61, seria A nr. 288). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

Tot aici, este de menționat că în cadrul soluționării cauzei, probele din dosar se cercetează doar în ansamblul și în interconexiunea acestora, or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor

probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Mai mult, în conformitate art. 390 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Or, în sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. CEDO, în cauza *Suominen vs. Finlanda*, a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

Totodată, în cauza *Van de Hurk v. Olandei*, hotărârea din 19 aprilie 1994, și cauza *Dulaurans v. Franței*, Hotărârea din 21 martie 2000, paragraful 33, CEDO a statuat că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat.

Altfel spus, art. 6 impune „tribunalului” obligația de a proceda la o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”. CEDO nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (cauza *Artico v. Italiei*, Hotărârea din 13 mai 1980, seria A nr. 37, p. 16, paragraful 33).

Prin urmare, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea adoptată.

Dreptul de a fi auzit, a fost încălcat, or dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel.

Este de menționat că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți.

Mai mult, hotărârea trebuie să se fondeze pe lege, trebuie să rezolve, într-o manieră certă, explicit sau implicit, toate cererile invocate de părți, conform principiului nr. 6 al Recomandării nr. 5 din 1984, adoptată la de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European, privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, ceea ce în speță lipsește.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/ netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa”, reprezentată de avocatul Constantin Brănișteru.

Se casează decizia din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa” împotriva Întreprinderii Municipale „Achiziție, Comerț și Piețe” Orhei, intervenienți accesorii Primăria municipiului Orhei și Consiliului municipal Orhei cu privire la recunoașterea nulității clauzelor contractuale, recuperarea prejudiciului și executarea obligațiilor în natură, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat